

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษาการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสื่อสารมวลชนของประชาชนอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

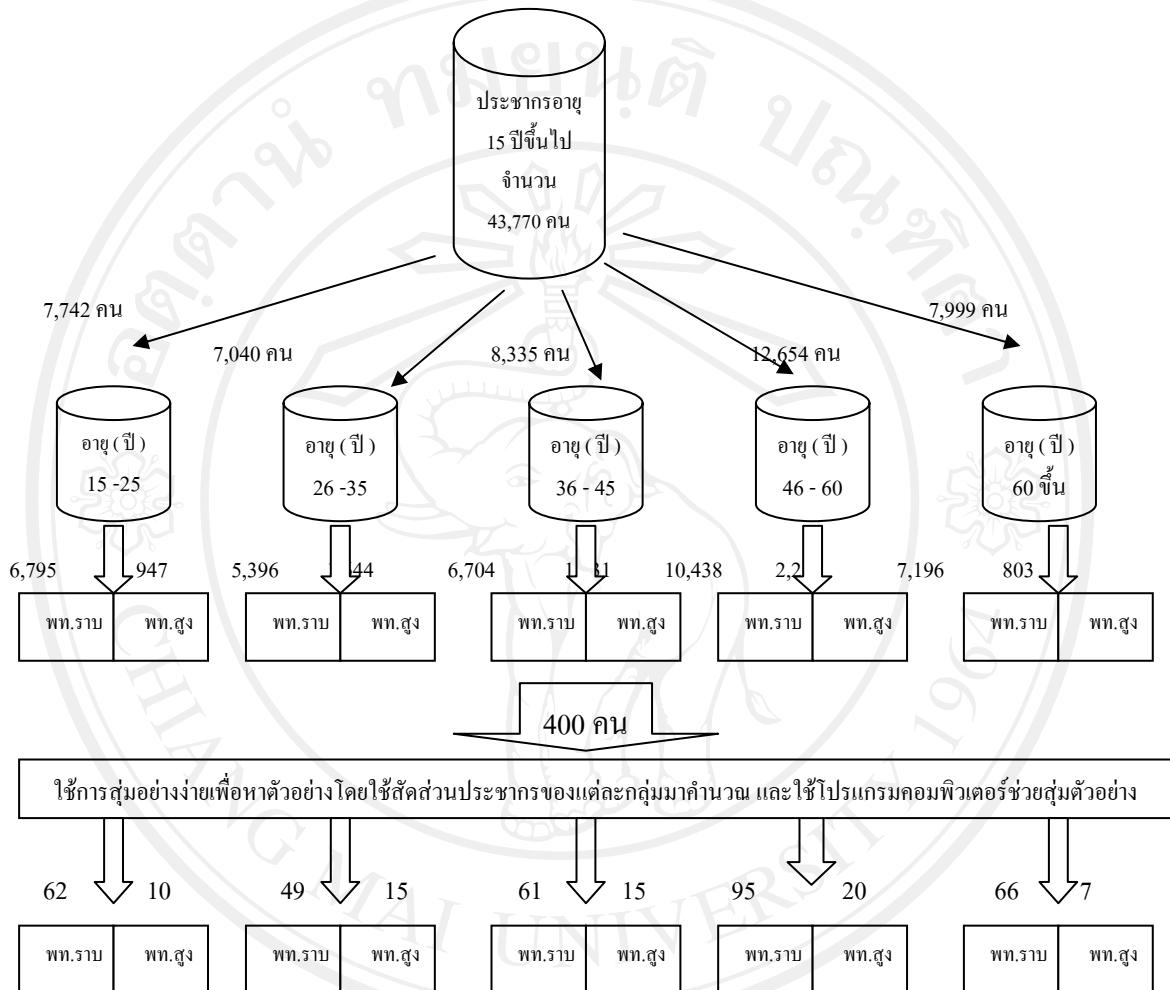
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ได้แก่ ประชาชนอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 109 หมู่บ้าน 11 ตำบล ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 43,770 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 109 หมู่บ้าน 11 ตำบล ในอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากตารางสำเร็จรูปของ ศิริชัย กาญจนวาสิ ทวีวัฒน์ ปิทยานนต์ และ ดิเรก ศรีสุโข (2544) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างทำโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) โดยใช้เกณฑ์อายุ และ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของที่อยู่อาศัย เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ในชั้นแรกจะแบ่งประชากรตามกลุ่มอายุระหว่าง 15 -25 ปี 26 -35 ปี 36 - 45 ปี 46 - 60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป และชั้นที่ 2 แบ่งกลุ่มประชากรตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ของที่อยู่อาศัย ระหว่างประชากรพื้นที่ราบและพื้นที่สูง ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ในการสุ่มรายชื่อกลุ่มตัวอย่าง โดยมีวิธีการสุ่มและขนาดของกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในรูปภาพแผนผังการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

รูปภาพแสดงแผนผังการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลสื่อสารมวลชนของประชาชนอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่โดยใช้แบบสอบถาม ในพื้นที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ 11 ตำบล โดยศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่าง เดือน กุมภาพันธ์ 2551 – พฤษภาคม 2551

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ซึ่งในส่วนของการสร้างแบบสอบถาม จะครอบคลุมในส่วนต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล โดยข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ความพิการหรือสภาพร่างกายที่เป็นอุปสรรคในการรับรู้ข่าวสารสุขภาพผ่านสื่อสาธารณสุข เป็นคำถามปลายปิดมีหลายคำตอบให้เลือกตอบ รวมทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 การเข้าถึงและการรับรู้สื่อสาธารณสุขในชีวิตประจำวัน ผ่านทางสื่อสาธารณะและสื่อบุคคล โดยแยกเป็นสื่อท้องถิ่นและสื่อส่วนกลางเป็นคำถามปลายปิดให้เลือกตอบจำนวน 8 ข้อ ประกอบด้วย

ความถี่การรับสื่อสาธารณสุข จำนวน 1 ข้อ ผ่านสื่อ 18 ประเภท โดยแบ่งความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา เป็น 5 ระดับเกณฑ์พิจารณาคะแนนประกอบด้วย

ไม่เคย	ระดับคะแนน	0
1 – 7 วัน	ระดับคะแนน	1
8 – 15 วัน	ระดับคะแนน	2
16 - 20 วัน	ระดับคะแนน	3
มากกว่า 20 วัน	ระดับคะแนน	4

ช่วงเวลาที่มักได้รับสื่อสาธารณสุข จำนวน 1 ข้อ โดยแบ่งช่วงเวลา เป็น ช่วง ๆ ดังต่อไปนี้ โดยสามารถเลือกได้หลายช่วงเวลา เกณฑ์พิจารณาคะแนนให้คะแนน 0 และ 1 ตามการเลือกหรือไม่เลือกช่วงเวลาที่รับสื่อสาธารณสุข 18 ประเภท

ช่วงเช้า	ระหว่างเวลา 04.01 ถึง 09.00 น.
ช่วงสาย	ระหว่างเวลา 09.01 ถึง 11.00 น.
ช่วงเที่ยง	ระหว่างเวลา 11.01 ถึง 13.00 น.
ช่วงบ่าย	ระหว่างเวลา 13.01 ถึง 17.00 น.
ช่วงหัวค่ำ	ระหว่างเวลา 17.01 ถึง 11.00 น.
ช่วงดึก	ระหว่างเวลา 21.01 ถึง 04.00 น.
ไม่เคยได้รับ	

ระดับการรับรู้ข้อมูลสุขภาพผ่านสื่อสาธารณสุขจำนวน 1 ข้อ
โดยแบ่งระดับการรับรู้สื่อสาธารณสุข 18 ประเภท ออกเป็น 5 ระดับ เกณฑ์พิจารณาคะแนนมีดังนี้

มากที่สุด	ระดับคะแนน 5
มาก	ระดับคะแนน 4
ปานกลาง	ระดับคะแนน 3
น้อย	ระดับคะแนน 2
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน 1

ระดับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ประสงค์ในการรับรู้สื่อสาธารณสุข ผ่านสื่อต่าง ๆ จำนวน 1 ข้อ โดยให้เรียงลำดับ 3 ลำดับ จากสื่อทั้งหมดที่ปรากฏในพื้นที่อำเภอพร้าว 18 ประเภท

ระดับมาก	หมายเลข 1
ระดับปานกลาง	หมายเลข 2
ระดับน้อย	หมายเลข 3

ระดับความเชื่อถือของข้อมูลด้านสุขภาพที่นำเสนอผ่าน ต่าง ๆ จำนวน 1 ข้อ โดยให้เรียงลำดับ 3 ลำดับ จากสื่อทั้งหมดที่ปรากฏพื้นที่ในอำเภอพร้าว 18 ประเภท

ระดับมาก	หมายเลข 1
ระดับปานกลาง	หมายเลข 2
ระดับน้อย	หมายเลข 3

ระดับการได้รับข้อมูลสุขภาพประเด็น 6 อ. Healthy Thailand ผ่านสื่อต่างๆ จำนวน 1 ข้อ โดยให้เรียงลำดับ 3 ลำดับ จากสื่อทั้งหมดที่ปรากฏพื้นที่ในอำเภอพร้าว 18 ประเภท

ระดับมาก	หมายเลข 1
ระดับปานกลาง	หมายเลข 2
ระดับน้อย	หมายเลข 3

การรับรู้สื่อสุขภาพและจดจำชุดสื่อสุขภาพที่นำเสนอผ่านสื่อต่างๆ จำนวน 1 ข้อ
26 กลุ่มเนื้อหาสาระ เกณฑ์พิจารณาคะแนนให้คะแนน 0 และ 1 ดังนี้

ไม่เคยได้รับรู้ ระดับคะแนน 0

เคยได้รับรู้ ระดับคะแนน 1 โดยระบุแหล่งที่ได้รับมากที่สุด

ระดับการจดจำข้อมูลข่าวสารสุขภาพผ่านลักษณะสื่อต่าง ๆ จำนวน 1 ข้อ โดยแบ่งระดับการรับผ่าน
สื่อลักษณะต่าง ๆ 21 ลักษณะ ออกเป็น 5 ระดับ เกณฑ์พิจารณาคะแนนมีดังนี้

มากที่สุด ระดับคะแนน 5

มาก ระดับคะแนน 4

ปานกลาง ระดับคะแนน 3

น้อย ระดับคะแนน 2

น้อยที่สุด ระดับคะแนน 1

ส่วนที่ 3 การตั้งใจให้ปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพและการถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาพไป
ยังบุคคลอื่น ๆ ตามเนื้อหาที่ได้รับ จำนวน 2 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อมูลสุขภาพต่างๆ ที่ผ่านสื่อสาธารณสุขตั้งใจให้ผู้รับนำไปปฏิบัติตามอย่างน้อยแค่
ไหนโดยแบ่งเกณฑ์เป็น 5 ระดับตามการตั้งใจไปปฏิบัติดังนี้

มากที่สุด ระดับคะแนน 5

มาก ระดับคะแนน 4

ปานกลาง ระดับคะแนน 3

น้อย ระดับคะแนน 2

น้อยที่สุด ระดับคะแนน 1

ข้อมูลสุขภาพต่างๆ ที่ผ่านสื่อสาธารณสุขผู้รับได้นำไปเผยแพร่บอกต่อเพื่อแสดง
ถึงการช่วยเหลือหรือการทำงานแบบจิตสาธารณะ เกณฑ์พิจารณาคะแนนให้คะแนน 0 และ 1 ตาม
การนำไปบอกกล่าวหรือไม่ คือ

ไม่เคย ระดับคะแนน 0

เคย ระดับคะแนน 1 โดยระบุการนำข้อมูลเผยแพร่

การตรวจสอบและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาดังนี้

ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 2 ท่าน

2. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสาธารณสุขจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้มีความชัดเจน เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนที่จะนำไป หาค่าความเชื่อมั่น

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถาม ที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่จะศึกษา โดยใช้พื้นที่ อำเภอเชียงดาว ซึ่งเป็นอำเภอใกล้เคียงกัน จำนวน 35 คน ทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยได้หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) (ยูทธ ไถยวรรณ, 2545 : 121) ได้เท่ากับ 0.87

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. ผู้ศึกษาทำการชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนของการศึกษา และได้ชี้แจงสิทธิให้กลุ่มตัวอย่างทราบ ในการตอบแบบสอบถามขึ้นอยู่กับความสมัครใจจะยินยอมเข้าร่วมในการศึกษาหรือไม่ก็ได้ และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะถูกเก็บเป็นความลับแต่จะนำมาใช้ประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลในระหว่างเดือน มีนาคม 2551 – เมษายน 2551 โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงสาธารณสุขอำเภอพร้าว เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษานำหนังสือเข้าพบสาธารณสุขอำเภอพร้าว และประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่ที่ลงไปเก็บข้อมูล

3. อบรมผู้ช่วยวิจัยเพื่อไปช่วยเก็บข้อมูลโดยเป็นเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 3 คน และทดสอบความเข้าใจของผู้ช่วยวิจัยโดยใช้เวลาในการอบรม 1 วัน
4. แจกผู้นำชุมชนทราบและขอความร่วมมือถึงการเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่
5. ให้ผู้ช่วยวิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กับกลุ่มตัวอย่างที่จะตอบแบบสอบถามทราบ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ ข้อมูลที่ได้ถือเป็นความลับส่วนบุคคล และไม่มีผลใดๆ ทั้งสิ้น
6. เก็บข้อมูลโดยให้ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม อ่านแบบสอบถามและตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง หากผู้ตอบแบบสอบถามอ่านไม่ได้หรือไม่สะดวกให้ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้อ่านให้ฟังหรือสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ตรวจสอบเบื้องต้น ความก้าวหน้าสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น การแก้ไขปัญหาและการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นในระหว่างการเก็บข้อมูลทุกๆ วันก่อนลงไปเก็บข้อมูล
7. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อเตรียมข้อมูลสำหรับการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่กำหนดแล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ลงรหัสตามตัวแปรที่กำหนด ผู้ศึกษานำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) For Windows Version 15.0

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และความถี่ (Percent) สำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพหลัก ข้อมูลทางกายภาพของร่างกายที่เป็นอุปสรรคในการรับสาร การรับรู้ และการเข้าถึงสื่อสาธารณสุขของกลุ่มตัวอย่าง

ใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ t-test สำหรับหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ลักษณะประชากรทางภูมิศาสตร์ประชากร เพศ และ ความผิดปกติทางร่างกายที่เป็นอุปสรรคในการรับข่าวสารที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณสุข

ใช้สถิติ One-Way Analysis Of Variance (ANOVA) สำหรับหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพที่ส่งผลต่อระดับคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณสุขและเมื่อพบความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติใช้สถิติ least significant difference (LSD) ในการทำ Post Hoc Tests. เพื่ออ่านค่าระดับความสัมพันธ์

ใช้สถิติ χ^2 - test สำหรับหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ลักษณะประชากรทางภูมิศาสตร์ประชากร กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระดับรายได้ อาชีพ ต่อปริมาณความถี่การรับข่าวสารและปริมาณการรับรู้สื่อสาธารณสุขของประชาชน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved